

Sobre el Aalenità dels voltants de Pauls (Baix Ebre)

per

J. R. BATALLER

S E sap que el pis Aalenità del liàssic superior és distribuït pels autors i atenen als ammonits en les zones:

Aalenità	}	19.—Zona de <i>Harporceras concavum</i> .
18.—Zona de <i>Harporceras Murchisonae</i> .
17.—Zona de <i>Harporceras opalinum</i> .
16.—Zona de <i>Dumortieria Levesquei</i> (segons Gignoux seguint a Haug-. |
|----------|---|---|

En la tesi de N. Schneider sobre l'aalenità de Gundershoffen (Baix Rhin) les zones de l'aalenità inferior són distribuïdes com segueix:

- 4.—Zona de *Lioceras opalinum*.
 - b) *Lioceras opalinum*.
 - a) *Lioceras opaliniforme*.
- 3.—Zona de *Grammoceras aalense*.
- 2.—Zona de *Dumortieria radiosa*.
- 1.—Zona de *Dumortieria Levesquei* (pàg. 8).

L'escola de Lió ha publicat diversos treballs referents a aquest nivell. Roman, Riche, de Riaz s'han ocupat incidentalment de l'aalenità de la regió lionesa en estudiar els jaciments de ferro; Riche ha fet un acurat estudi de la zona de *Lioceras concavum* del Mont-d'Or lionès on es col·loca aquest nivell en la base del bajocià; Roman ha fet un estudi sobre la fauna de cefalòpods de l'aalenità superior (zona de *Ludwigia concava*) que en treballs anteriors sobre els voltants de Saint-Ambroix, regió del Pic Saint-Loup, és considerada com del bajocià inferior, que avui es col·loca en l'aalenità superior.

Hem esmentat els treballs sobre l'aalenità de la conca del Rhône per trobar-se sota aquestes formacions, o més ben dit des de la zona de *Harporceras Murchisonae* un nivell molt característic de la forma problemàtica denominada *Cancellophycus scoparius* del qual hem parlat en altres publicacions nostres i que es troba a les formacions catalanes, sempre per sobre l'aalenità, en la base i altres nivells del bajocià com ha constatat Vilaseca a Salou i nosaltres a molts llocs de la Catalunya meridional.

En les variades publicacions que tenim ja sobre el juràssic d'aquesta part de Catalunya, la formació aaleniana ve englobada sempre en el liàssic superior o dintre del toarcià sense independitzar-la mai o quasi mai.

Nosaltres l'hem inclòs sempre en parlar del toarcià, altres ni l'esmenten i per recerques fetes amb ocasió de la visita de la Institució a la

comarca de Tortosa ha estat possible determinar la presència indubtable de l'aalenità en les proximitats del poble de Pauls, en la carretera a Xerta amb els materials recollits per nosaltres i pel company Closas qui ha trobat en relatiu bon estat de conservació una *Ludwigia arcitenens* Buckman, que té un diàmetre de 43 mil·límetres, més gran que el figurat per Roman en l'estudi del Crussol, però més reduït que el de Sant-Quintín existent a la Col·lecció de la Universitat de Grenoble, i figurat en el treball sobre la vall de Rhône. Aquesta forma sembla trobar-se freqüentment en l'aalenità superior en la zona de *Lioceras concavum*.

En aquesta mateixa zona i en el camí que va de Pauls a Alfara, prop del coll (Pousec) notàvem ja en nostra Memòria sobre el juràssic de la província de Tarragona, la presència del *Grammoceras aalense*, que es troba al nivell inferior de l'aalenità i en un altre estudi sobre els Ports de Tortosa citàvem d'aquest mateix lloc a més el *Har poceras comptum* que al Crussol i Gundershoffen es troba en la zona de *Lioceras opalinum* del nivell inferior i la *Dumortieria grammoceroïdes* Haug que Lanquine ha citat i figurat de l'aalenità de St. Maximin, a Provença.

Al N. d'aquesta localitat, en la vall d'Alfara i en les Feixes de l'Estudiant també hem recollit i anotat en el treball anterior la *Dumortieria subundulata* Branco que ve limitada a aquest pis.

Fal·lot amb els materials que li foren tramesos per al seu estudi reconegué també formes aalenianes: *Lioceras opalinum* i *Zurcheria pug-nax*; la primera del coll del Bassot a Prat de Compte i la darrera en el quilòmetre 17.5 de la carretera de Tortosa a Benifal·let en el terme de Tivenys.

La presència del *Lioceras concavum*, dèiem en el treball sobre el juràssic de Tarragona, tractant del quilòmetre 17.5, que caracteritza el nivell superior de l'aalenità estableix la continuïtat de la formació amb el toarcià subjacent: per ara no s'ha recollit la *L. Murchisonae* intermèdia en el nivell del *Har poceras opalinum* (pàg. 79).

Avui, encara que no s'han trobat les quatre formes que caracteritzen les zones aalenianes a la Catalunya meridional, es pot afirmar la continuïtat del toarcià al bajocià, com indicàvem en el treball sobre els ports de Tortosa.